

Museu Marítim de Barcelona

Memòria 2019

Continguts

Presentació	4
El Museu	6
Les exposicions	8
Les col·leccions	12
Un museu viu a l'aigua	14
Les embarcacions	16
El coneixement	20
L'educació	22
Les activitats	24
Els públics	28
Conectant amb la ciutadania	30
Generant complicitats	32
Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana: la mar de museus	34
La responsabilitat social	36
L'MMB amb els ODS	40
La Fundació	42
L'equip de treball	44
Les finances	46
El Museu en dades	48

Presentació

Aquesta memòria de l'exercici 2019 ha estat elaborada, com no pot ser d'altra manera, amb la finalitat de donar la major informació possible de la tasca realitzada durant tot l'any per part dels professionals vinculats al Museu Marítim de Barcelona i amb la voluntat de màxima transparència i de servei a la comunitat.

L'exercici 2019 ha vingut marcat per l'obertura d'una part molt important de la zona que acull les exposicions del museu i la reordenació i l'optimització de la gestió ordinària del museu per fer-la més ordenada, transversal, compartida i eficient. Cal fer esment també que, per primera vegada en anys, el museu ha pogut dur a terme les actuacions que composaven la seva programació amb plena normalitat un cop finalitzada, per una banda la recuperació i restauració de l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona i per l'altra la museografia a les Grans Naus de les Drassanes. El primer trimestre de l'any va viure l'obertura dels àmbits expositius: Catalunya Mar Enllà i les Sorres X.

Dèiem en el pla d'actuació per a l'exercici del 2019: "També ens trobarem davant el repte de construir un esquema de gestió financera d'un escenari que en podríem denominar de "normalitat". Haurem de treballar amb l'objectiu de cercar un plantejament responsable que, de forma objectiva i rigorosa, cerqui pels propers anys la capacitat del Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona d'obtenir recursos propis i també analitzar quines són les despeses necessàries i imprescindibles per tal de desplegar les funcions pròpies de conservació i difusió del patrimoni marítim català que, com a institució de referència, li corresponen al museu. Cal que no oblidem que el Museu Marítim de Barcelona, declarat per la Generalitat de Catalunya l'any 2006 com a Museu d'Interès Nacional, actua de *facto* com a Museu Nacional en relació a la cultura i el patrimoni marítim de Catalunya".

Aquesta ha estat una de les tasques prioritàries de l'any per a tot l'equip del museu i ha concentrat bona part dels nostres esforços, que s'ha traduït en la consolidació del capítol 1 a partir de l'aportació econòmica de la Diputació de Barcelona, els primers resultats d'una gestió eficient i responsable amb l'aplicació del sentit comú i els criteris de màxima prudència i ètica en les decisions que han marcat bona part dels diversos serveis del museu. Des del punt de vista financer, hem superat un pla de sanejament i la finalització de l'exercici sense dèficit. També cal dir que l'esforç personal ha estat immens, no pas per la feina que hem hagut de fer sinó per aquella que no hem pogut realitzar i ens ha calgut renunciar a fer-la i tots cadascun de nosaltres estàvem desitjosos i motivats per fer-la. Hem invertit el temps en reconduir moltes qüestions internes, a fer les reflexions oportunes i necessàries i que ja s'han reflectit en el pla d'actuació del l'any 2020.

El Museu Marítim de Barcelona és una de les institucions amb major responsabilitat en la conservació del patrimoni marítim de Catalunya. Aquest objectiu responsable es planteja a partir de la gestió de les col·leccions de patrimoni històric que conserva i custodia, així com pel fet de compartir el coneixement i experiència generats per la nostra institució amb altres institucions, entitats i particulars, amb una clara voluntat de servei públic.

Cal fer esment també que durant l'any s'han portat a terme els diversos treballs, alguns d'ells d'envergadura, per tal de reparar tots els danys ocasionats per les inundacions de l'any 2018. De la mateixa forma ha continuat de la preocupació durant l'any per l'estat de conservació d'algunes embarcacions procedents del Consorci del Far i l'inici de les reunions de treball amb l'Ajuntament de Barcelona per abordar aquesta qüestió.

Cal ressaltar l'esforç que s'ha realitzat en la millora i excel·lència de tots els processos de contractació pública del museu amb la col·laboració estreta de la Intervenció i la Secretaria de la Diputació de Barcelona.

El Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona és un ens consorcial públic de caràcter local que té per objecte:

- La rehabilitació, la conservació i la gestió del conjunt d'edificacions que formen les Drassanes Reials de Barcelona.
- La gestió del Museu Marítim de Barcelona i els seus fons patrimonials.
- La col·laboració en la conservació, la protecció, la recuperació, l'estudi i la difusió del patrimoni cultural marítim català.
- El foment i la promoció d'exposicions, estudis i investigacions, que contribueixin al coneixement de la història i la situació actual dels diferents sectors marítics.
- La més amplia difusió de la cultura marítima del nostre país, amb especial atenció als programes dirigits a escolars i estudiants.
- La gestió d'espais de l'edifici destinats a la realització d'activitats d'interès ciutadà.
- Garantir la difusió universal del patrimoni del Museu Marítim.
- Totes les que estiguin directament o indirecta relacionades amb les finalitats esmentades anteriorment.

Elvira Mata i Enrich
Directora general en funcions

El Museu

Els orígens del Museu estan totalment relacionats amb l'Escola Nàutica de Barcelona. L'any 1929 es va fundar l'Institut Nàutic de la Mediterrània, com un instrument de la pròpia Escola Nàutica per impulsar aspectes i projectes vinculats a la cultura marítima al voltant de dos grans eixos: la creació d'un museu i d'una biblioteca especialitzada. Aquests dos fets van ser l'embrió del museu actual. El naixement del museu es fonamenta en una iniciativa compartida entre l'esfera institucional i la societat civil.

L'any 1936 la Generalitat de Catalunya va crear per decret el Museu Marítim de Catalunya amb seu a l'edifici de les Drassanes Reials de Barcelona que havia estat cedit per l'exèrcit a l'Ajuntament de la ciutat. La Guerra Civil va paralitzar la vida del museu. L'any 1941 la Diputació de Barcelona va inaugurar oficialment el Museu Marítim de Barcelona.

L'MMB és essencialment un equipament museístic que traspua mediterraneïtat, el seu àmbit prioritari d'actuació és la costa catalana.

El Museu Marítim de Barcelona té per missió la interpretació i difusió de la cultura marítima catalana de forma innovadora, participativa i pròxima a la societat i al territori mitjançant la recerca, conservació i salvaguarda del patrimoni.

El Museu Marítim de Barcelona està gestionat per un Consorci format per la Diputació de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat Portuària de Barcelona.

El Museu Marítim de Barcelona vol ser una institució de referència de la cultura marítima mediterrània, oberta i accessible a tota la societat, cooperativa amb les persones i les organitzacions per excel·lir en la gestió patrimonial i la creació de coneixements i l'educació, i actuar com a impulsor del progrés social i territorial del seu entorn.

Les exposicions

El 2019, el Museu va presentar dues mostres permanents, “Catalunya mar enllà. Tres segles de marina catalana (s. XVIII-XX)” i “Les Sorres X. Un vaixell medieval”, que se sumen a «7 vaixells, 7 històries» i «Drassanes i galeres». D'aquesta forma s'assoleix l'ocupació total de l'espai destinat a l'oferta expositiva. Es van inaugurar, a més, les exposicions “Cants de Sirena, abisme i fascinació”, “Dones de mar” i “Josep Coté, fotògraf a bord”, que juntament amb “Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar”, “Port, territori de frontera” i “L'art de l'estiba”, van completar la programació de 2019.

Catalunya mar enllà. Tres segles de marina catalana (s. XVIII-XX)

Naus V i VI de les Drassanes. Des del febrer de 2019

Aquesta exposició explica com un país petit i amb escassetat de recursos naturals i una demografia reduïda a principis del segle XVIII, va esdevenir al segle XIX una potència industrial al sud d'Europa i com hi va contribuir el comerç marítim amb Amèrica. La mostra també permet conèixer com el comerç i la construcció naval van ajudar a la gran transformació i modernització de Catalunya al segle XIX i reflexiona sobre com ha canviat la relació de les persones amb el mar.

Entre les peces més emblemàtiques del fons del Museu Marítim exposades destaquen la pintura Nouvelle description de la Fameuse Ville de Barcelone capitale de la province de Catalogne (s. XIX); el model de la fragata Mataró, datada a l'últim quart segle XVIII; el model de la fragata Barcelona, de la segona meitat del segle XIX; una caixa moble de transport de mercaderia del segle XVIII; el model fragata mercant *Diputación*, de la segona meitat segle XIX; un model del submarí de Narcís Monturiol *Ictíneo II*; una espectacular maqueta del dic flotant i deposant del port de Barcelona (1929); la pintura Moll de Sant Bertran, Port de Barcelona, d'A. Casals (1912); el model del vapor correo *Infanta Isabel de Borbón*, de 1913; la barca catalana *Jean et Marie*, entre d'altres.

Les Sorres X. Un vaixell medieval

Nau VII de les Drassanes. Des del febrer de 2019

L'exposició presenta l'embarcació medieval Les Sorres X, un cop finalitzades les tasques de recuperació, conservació i museïtzació d'aquesta barca trobada a Castelldefels l'any 1990 durant les obres de construcció del Canal Olímpic, i que data de la segona meitat del segle XIV. Es tracta d'una de les escasses barques medievals destinades al transport de mercaderies que es conserva a la Mediterrània, pel que ofereix una ocasió única per a l'estudi acadèmic i la divulgació pública de la navegació de cabotatge d'aquella època. El Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya de la Generalitat de Catalunya va assumir el desmuntatge, la restauració i conservació de la barca, que des del 2011 ha estat custodiada al Museu Marítim de Barcelona, els equips tècnics del qual s'han fet càrrec dels treballs de conservació i consolidació necessaris per a la seva museïtzació.

L'exposició ha estat guardonada amb el premi Selecció Emporia 2019 d'arquitectura efímera, i candidata als Premis FAD 2020.

Cants de Sirena, abisme i fascinació

Nau I de les Drassanes. Des del 19 de novembre
Aquesta exposició temporal va obrir les portes el 19 de novembre. El comissari ha estat l'antropòleg Eliseu Carbonell, mentre que el disseny ha anat a càrrec de la Bibiana Puigdefàbregas i de l'Adelina Casanova, d'Udeu. La mostra se centra en la interpretació de la por i la fascinació que genera la mar, i les diferents manifestacions d'aquestes emocions traduïdes en manifestacions de la cultura popular o l'art.

Dones de mar

Botigues de la Generalitat. Del 7 de març al 10 d'octubre
La mostra, sorgida de la recerca realitzada per Catalina Gayà i Laia Seró, conté prop de 30 fotografies rebudes al Museu Marítim fruit de la crida participativa per recollir documents gràfics que mostressin el paper de la dona treballadora a la mar, i de quina manera se n'ha visibilitzat o invisibilitzat la seva presència. Les fotografies documenten el treball, habitual però silenciós, que des de sempre les dones han fet a la mar.

Josep Coté, fotògraf a bord. Una mirada inèdita al passatge i a la tripulació

Botigues de la Generalitat i Vestíbul del museu. Des de l'11 d'octubre
Exposició d'una selecció de l'obra fotogràfica de Josep Coté, fotògraf i músic a bord del paquebot "Marqués de Comillas", de la Compañía Trasatlántica Española, que mostra escenes de la vida quotidiana a bord d'aquest vaixell. A finals de 2018, el Museu Marítim va rebre en donació el llegat de Josep Coté: un conjunt patrimonial, format per 540 negatius, unes càmeres fotogràfiques i material de laboratori emprat pel fotògraf durant els seus viatges al mar, de gran valor per la seva integritat i raresa.

L'art d'estibar

Espai Mirador. Del 17 de juliol al 29 de setembre
Aquesta exposició analitza els treballs de càrrega i descàrrega al Port de Barcelona des de finals del segle XIX fins als nostres dies, a través de la presentació d'un seguit de sèries fotogràfiques procedents de diversos arxius de Catalunya, i permeten contemplar els canvis tecnològics aplicats al llarg dels anys i com ha evolucionat la forma de dur a terme la feina de l'estiba. Aquesta mostra, que el museu va presentar deu anys enrere, es va completar amb les aportacions del programa *Dona'm la mar*, centrades en el paper que la dona desenvolupa actualment en aquestes operatives portuàries.

Port, territori de frontera

Nau I de les Drassanes. Fins el 6 de maig
Exposició que ens aproxima a la quotidianitat dels espais públics i privats dels barris fronterers amb el Port de Barcelona. La mostra evoca la vida entre els anys 1901 i 1999 i reflexa com la proximitat del port influencia la cultura i la manera de viure, incorporant elements físics i imaginaris d'altres cultures arribades per mar. L'exposició incorpora fotografies, films i objectes singulars històrics, i compta amb recursos tàctils i informació en macro caràcter i Braille per a les persones amb discapacitat visual. L'antropòleg i escriptor Xavier Theros (Barcelona, 1963) és l'autor del guió de l'exposició.

Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar

Espai Mirador. Fins el 26 de maig
Exposició que narra la història d'un mestre republicà que va prometre anar a visitar el mar, als seus alumnes d'una escola rural d'un poble de Burgos, l'any 1936; una promesa estroncada per l'esclat de la Guerra civil i que mai no arribaria a complir-se. La mostra, organitzada en col·laboració amb el Memorial Democràtic de Catalunya i l'Associació Rosa Sensat, se centra en els materials i les tècniques pedagògiques del mestre, inspirades en Freinet, i ha rebut el Premi Ciutat de Barcelona d'Educació 2020.

Les col·leccions

Les diverses col·leccions del patrimoni històric i artístic de l'MMB constitueixen un dels pilars del Museu. La custòdia, conservació i restauració dels béns patrimonials representa, sens dubte, un dels eixos prioritaris de la institució. El Museu potencia de forma responsable i continuada l'estudi dels diversos fons patrimonials dins de la mateixa institució com també de forma externa, cercant les aliances necessàries que permetin assegurar el més rigorós, ampli i profund coneixement del patrimoni marítim i la seva interpretació.

DOCUMENTAR PER DIFONDRE EL CONEIXEMENT

El gran repte del 2019 ha estat la producció i muntatge de l'espai expositiu "Catalunya mar enllà", on s'han incorporat més de 200 objectes de tot tipus (des d'embarcacions reals a documents, passant per models, pintures, fotografies, màquines, etc.) perfectament documentats i restaurats, que ajuden a explicar la relació entre Catalunya i el mar des del segle XVIII fins al moment present.

Amb l'exposició virtual 500 aniversari de la Primera Vuelta al Mundo: *Filipines, Les illes redescobertes*, i en col·laboració amb Google Art, fem la nostra contribució a la celebració del viatge de Magallanes i Elcano a partir d'una selecció de 18 objectes molt significatius, focalitzats en un món que ens resulta alhora molt proper i molt llunyà: les illes Filipines.

La recuperació i documentació de 3.495 fotografies marca un punt signifiatiu en l'inici d'un projecte de documentació i recerca de material gràfic que permet recuperar la memòria de la marina esportiva catalana. El projecte va començar fa temps però l'element més destacable és la dinàmica de recuperació de fons privats, que confien en el museu per a la preservació i difusió de les obres que els componen.

En la mateixa línia, la recuperació d'un fons fotogràfic personal ha permès una exitosa acció de difusió com és l'exposició *Josep Coté, fotògraf a bord*, que utilitza l'aventura vital d'un músic i fotògraf que treballava a bord dels vaixells de passatge de la Compañía Trasatlántica.

La recuperació i conservació del patrimoni pren sentit de forma especial quan es fan accions de difusió del coneixement, mostrant objectes i documents en un context que permet convertir els artefactes en missatgers d'una història, una narració.

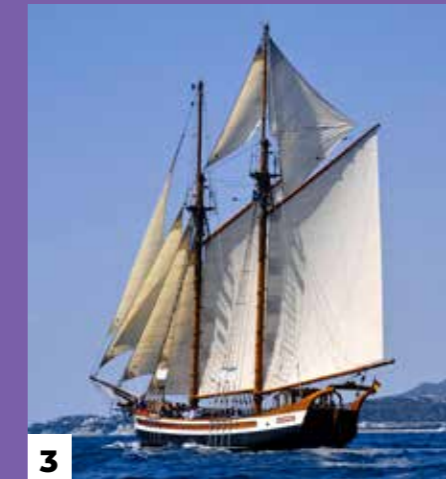
Un museu viu a l'aigua

El Museu conserva un estol d'embarcacions en aigües del Port de Barcelona. Aquest museu viu està integrat per 10 vaixells històrics que s'utilitzen com a eines al servei de la conservació i difusió del patrimoni marítim. El Museu aplica sempre els criteris més curosos en matèria de conservació de vaixells històrics, utilitzant en tot moment els materials més adequats per assegurar-ne la seva òptima preservació. El voluntariat assumeix un paper clau en la dinamització de les embarcacions de petita eslora.

Els programes de dinamització de les embarcacions que formen l'extensió a l'aigua del Museu han permès aquest 2019 seguir acostant al públic les embarcacions i divulgar aquest important patrimoni marítim que custodia el Museu. S'han consolidat activitats de navegació amb la flota en servei gràcies a l'esforç conjunt de la institució i el grup de voluntaris que col·laboren en la conservació de les embarcacions i les fan navegar, contribuint d'aquesta manera a la salvaguarda d'aquest patrimoni.

1. Pailebot Santa Eulàlia
2. Far Barceloneta
3. Far Barcelona
4. Far Cabrera
5. Drac
6. Far Formentera
7. Patapum
8. Santa Espina
9. Lola
10. Pol-Lux

Les embarcacions

OBJECTIUS DE LA FLOTA

- Continuar amb els programes de dinamització de les embarcacions que formen l'extensió a l'aigua del Museu Marítim que tenen com a objectiu acostar més al públic les embarcacions i de participar en més esdeveniments populars de cultura marítima.
- Les embarcacions que aquest any han estat disponibles per a la navegació han estat sis: El Santa Eulàlia, el Far de Formentera, el Pollux, el Drac, la Lola i el Patapum.
- Tasques destinades a mantenir l'activitat de la flota: vigència i renovació constant dels permisos, autoritzacions, despatxos, tràmits, pòsses d'assegurança, etc., que assegurin el compliment de la legalitat vigent en matèria de seguretat i control marítim, i la contractació de les tripulacions necessàries per poder governar les embarcacions en tot moment en què es necessita disposar-ne.

SANTA EULÀLIA

El nombre de visitants del Santa Eulàlia ha estat el següent:

Total d'usuaris i visitants	52.525
Total visitants públic general	43.924
Total usuaris públic escolar	4.283
Total usuaris navegacions	1.245
Total usuaris actes	3.073

L'activitat del Santa Eulàlia

- **La visita lliure.** Ha estat a disposició de ser visitat un total de 245 dies, de dimarts a diumenge.
- **Les jornades de Portes Obertes.** S'ha fet jornada de portes obertes per les Festes de Santa Eulàlia, el Dia internacional dels museus i les Festes de la Mercè, amb un total de 3.898 visitants.
- **Activitats destacades:** Aquest any podríem destacar tres activitats:
 - Com cada any, l'acollida dels "Carters i carteres reials", del 2 al 4 de gener, amb un total de 7.439 usuaris i l'arribada dels Reis Mags, el 5 de gener, a bord de l'embarcació.
 - La gravació de l'spot del projecte "Invulnerables".
 - La Festa de Santa Eulàlia i el comiat de l'any del Centenari del Santa Eulàlia.

Navegacions en aigües de Barcelona

Ha realitzat un total de 57 navegacions curtes, d'entre dues i sis hores, pel litoral barceloní, moltes d'elles amb centres socials i educatius. Cal destacar que desenvolupa els programes següents:

- **Itineraris de terra i de Mar:** Navegacions dissabtes al matí: "Barcelona des del mar" amb públic general
- **Programa educatiu Joves navegants:** Navegacions un dia al mes, fins al juny i a partir del setembre amb joves amb risc d'exclusió social

- **Programa d'Activitats pedagògiques:** s'usa en diverses activitats del programa pedagògic, principalment a: Grumet Èxit, Navega a bord d'un veler tradicional, Petits Oceanògrafs

Navegacions a altres ports

El Santa Eulàlia ha estat un total 38 dies en navegacions llargues i estades a altres ports.

- **III Catalunya al Través: la vela com escola de vida,** 12 a 22 d'abril
Un projecte de formació per a joves basat en l'aprenentatge mitjançant la navegació a vela que es desenvolupa, organitzada en aquesta ocasió per l'MMB, a partir d'un travessa que recorre la costa catalana –de Sant Carles de la Ràpita a Palamós– amb velers històrics i tradicionals en els quals s'hi embarquen els joves grumets.
Per als grumets de l'MMB s'ha realitzat un conveni de col·laboració amb les entitats juvenils del barri del Raval de Barcelona.
- **Sant Jordi a Sant Carles de la Ràpita,** 23 a 24 d'abril.
Participació en la festa de Sant Jordi de Sant Carles de la Ràpita, on va rebre un total de 96 visitants.
- **Festival marítim Escala a Castelló,** 25 a 29 d'abril.
Participació en el II Festival marítim Escala a Castelló, on va acollir diversos actes de l'organització i va ser visitat per un total de 12.845 visitants.
- **Festival marítim Palamós Terra de Mar,** 11 i 12 de maig.
Participació en aquest festival anual, on va rebre un total de 2.392 visitants.
- **V Festa de la Mar de Catalunya. Arenys i Sant Pol,** 31 maig - 2 juny.
Participació en la Festa de la Mar de Catalunya, que la Federació Catalana per la Cultura i el Patrimoni Marítim i Fluvial (FCCPMF) celebra cada 2 anys que en aquesta cinquena edició es va realitzar a les poblacions d'Arenys de Mar i Sant Pol de Mar el on va rebre un total de 491 visitants.
- **V Trobada de Vela Tradicional de Badalona,** 8 de juny.
Participació en aquesta trobada organitzada per Marina Badalona i l'Associació d'Amics del Quetx Ciutat Badalona,
- **Regata VII Volta a Menorca en patí de Vela,** 29 de juny a 8 de juliol.
Participació en aquesta regata organitzada per la Unió de Federacions Esportives de Catalunya, la Federació Catalana de Vela i l'Adipav (Associación Deportiva Internacional de Patín a Vela), juntament amb l'MMB, com a vaixell auxiliar de l'organització.
- **III Festa dels Orígens de La Ràpita,** 11 a 13 d'octubre.
Participació en aquesta festa amb un total de comptar amb 542 visitants.

EL FAR DE FORMENTERA

El Far Formentera ha estat operatiu tot l'any tret del període d'escar el mes d'agost i una part de setembre. Ha estat l'embarcació de la flota amb més activitat. De dimarts a divendres ha fet sortides amb els grups escolars, i el dissabte l'itinerari de mar pel Port per a públic general.

Navegacions

- **Itinerari de Mar** - El port, passat, present i futur, que es fa cada dissabte de gener a juliol i d'octubre a desembre.
- **Programa d'Activitats Pedagògiques:** Aprenem a navegar, Com funciona el port, El port comercial, Què és un port? i La navegació tradicional.

EL POLLUX

Ha estat operatiu tot l'any a excepció del temps que va ser a l'escar per manteniment anual i en tramitació de permisos tant de l'embarcació com del patró (entre febrer i maig), i, d'una incidència a primers de novembre.

Navegacions

- **Sortides pel litoral:** 26 sortides els dissabtes a navegar pel litoral comandat pel capità voluntari Salvador Molist, amb un total de 76 persones de passatge.
- **Sortides periòdiques de manteniment**
- **Participació en la gravació de l'espot del projecte Invulnerables.** El dissabte 11 de novembre el Pollux va participar en la gravació de l'espot del projecte Invulnerables. La seva responsabilitat va ser portar 2 càmeres per fer les preses al Santa Eulàlia i les altres embarcacions des de l'aigua.

EL DRAC

Aquest any ha estat l'ha dotat d'una vela major nova, d'una funda de protecció nova també i d'un altre motor fora borda.

D'altra banda ha disposat de nous patrons i tripulants voluntaris per treure'l a navegar i tenir-ne cura.

Navegacions

- **Sortides periòdiques de manteniment, entrenament i formació** d'una durada de 4 o 5 hores amb l'objectiu que la tripulació pogués entrenar i aprendre a navegar en aquest tipus de veler, i mantenir l'embarcació en perfectes condicions de flotabilitat i navegabilitat.
- **Participació a la Regata Puig Vela Clàssica Barcelona**
- **Participació en la gravació de l'espot del projecte Invulnerables** el dissabte 11 de novembre

LA LOLA

Ha estat operativa i conservada a l'aigua tot l'any excepte març i abril, que va ser a l'escar i tasques de manteniment. S'ha dotat d'una funda de protecció per a la vela i l'antena.

Navegacions

- **Sortides periòdiques de manteniment, entrenament i formació**
- **La gravació del documental LOLA, l'última barca del foc.**
- **Participació a la V Festa de la Mar de Catalunya. Arenys i Sant Pol, 31 maig - 2 juny**
- **Participació en la gravació de l'espot del projecte Invulnerables, el dissabte 11 de novembre**

EL PATAPUM

És una barca motora de passeig. Ha estat operativa tot l'any tret de l'estada a l'escar i manteniment els mesos de febrer i març.

Navegacions

- **Sortides periòdiques de manteniment, entrenament i formació:** Ha realitzat 14 sortides d'aquest tipus
- **Navegacions de passeig amb passatge:** Ha realitzat 5 sortides d'aquest tipus
- **Participació en la navegada reivindicativa "Defensem la vela",** realitzada el 27 d'abril i organitzada per la Federació Catalana de Vela destinada a defensar els clubs de vela de les platges de la nova llei de costes que els obliga a tancar les instal·lacions, i els propietaris d'embarcacions menudes es veuen sense lloc on tenir-les.
- **Sortides amb la família Cabré, donant del Patapum,** realitzades el 4 de juny, per commemorar els vuitanta anys que feia que la família l'havia adquirit.
- **Participació a la Processó de la Mare de Déu del Carme,** el dissabte 13 de juliol al Port de Barcelona.
- **Sortida amb "Make a Wish"** amb un nen que pateix una malaltia terminal i volia sortir a pescar amb el seu pare.
- **Sortida fotografia per l'Argo**
- **Participació en la gravació de l'espot del projecte Invulnerables,** el dissabte 11 de novembre

EL GRUP DE VOLUNTARIS D'EMBARCACIONS

Des de l'AEA s'ha continuat dinamitzant el grup de voluntaris que conserven i fan navegar les embarcacions de l'extensió a l'aigua que no estan matriculades a la llista 8èna: Pollux, Drac, Lola i Patapum. En quant a la gestió, coordinació i seguiment, es segueix el *Pla de gestió del voluntariat i dinamització de les embarcacions menors redactat a final del 2017.*

- Han causat baixa temporal 14 membres
- Per contra, han ingressat 5 membres, als quals se'ls està formant.

El dia 19 de desembre, coincidint amb el Concert de Nadal ofert pel Cor Drassanes, com ja és tradició a la casa, es va convocar a tot el voluntariat, es va cridar un a un a tots els assistents i la directora els va lliurar un diploma acompanyant unes paraules d'agraïment.

El coneixement

La recerca és un aspecte fonamental per al Museu per tal d'assegurar el millor coneixement de les col·leccions patrimonials que custodia i alhora fer-ne l'òptima interpretació. L'excel·lència en l'estudi i la recerca del patrimoni permet preservar la nostra memòria col·lectiva a l'entorn del mar i de la navegació. L'Observatori Permanent d'Història i Cultura Marítima de la Mediterrània és un instrument essencial per assolir aquests objectius. El fruit d'aquest treball es difon mitjançant la revista Drassana i les publicacions especialitzades, aplegades en la col·lecció Estudis Marítics.

MIRANT EL PASSA PER COMPRENDRE MILLOR EL NOSTRE PRESENT

Des del punt de vista dels projectes de recerca, l'estrella és el projecte *Les Drassanes Reials de Barcelona en època moderna, segles XVI i XVII*, que a través de la localització i digitalització d'uns 2000 documents inèdits referents a les Drassanes, conservats en arxius fora de Catalunya. El projecte es troba en la seva fase final i es treballa ara en la preparació de la publicació dels resultats, a partir dels textos dels dos investigadors, el Dr. Alfredo Chamorro i el Sr. Jorge Aguilera.

Centrada en la mateixa cronologia, la convocatòria del XX Premi de Recerca Ricart i Giralt ha mirat cap a les Illes Balears en època moderna. El jurat va premiar una nova proposta metodològica per aprofundir en una vella qüestió. Sota el títol *Las Baleares frente al corso. La defensa de un archipiélago en el Mediterraneo del siglo XVI*, l'autor del projecte, Andreu Seguí Beltran, vol aplicar una nova mirada al problema clàssic del corsarisme i les seves conseqüències humanes i econòmiques.

Aquest 2019 s'ha saldat un deute pendent amb la ciutat i amb el país, amb la publicació del llibre *Construcció i reparació naval a la Barcelona industrial: els Talleres Nuevo Vulcano*, de Joan Alemany Llovera. Es tracta d'una biografia empresarial sobre aquesta empresa clau de la construcció i la reparació naval al port de Barcelona durant més de 150 anys.

L'aposta del Museu Marítim de Barcelona per la recerca té sentit ple quan gira la mirada vers la nostra pròpia història, la de les Drassanes Reials, o la narració de les històries més properes.

L'educació

El Museu proposa un programa d'activitats diverses i una gran quantitat de recursos educatius pensats per a tots els públics, amb l'objectiu d'oferir experiències enriquidores i amb un treball cada cop més estret de cooperació amb el món de l'ensenyament.

El Museu vetlla per un alt nivell de qualitat educativa i pel desenvolupament d'estratègies d'interpretació amb l'objectiu d'apropar la cultura i la història marítima a la ciutadania. Un museu a l'abast de tothom.

Programes per a infants i joves

Gran part de l'oferta educativa actual s'integra en el Programa d'Activitats Pedagògiques de l'MMB, adreçat als escolars. Un altre eix educatiu de l'MMB prioritari està constituït pels projectes de llarga durada.

Programa d'Activitats Pedagògiques

El Programa d'Activitats Pedagògiques de l'MMB al curs 2019 ha seguit incidint en la cultura marítima com a eix transversal de treball en tots els nivells de l'ensenyament obligatori. Al llarg de 2019, **910 grups** han realitzat alguna de les activitats que ofereix l'MMB, que fa un total de **20.932 visitants**.

Un dels projectes més significatius ha estat la redacció d'un pla director de la Unitat de Programes Educatius, document que planteja el futur educatiu del MMB per als propers 4 anys (2020-2024). Aquest document defineix els objectius, la missió i els valors del model pedagògic triat pel MMB, i estableix quines han de ser les línies estratègiques a assolir en el termini establert.

Apadrina el teu equipament

Aquest projecte s'elabora en col·laboració amb la Fundació Tot Raval i té com a objectiu facilitar la relació i la cooperació entre els centres educatius i els equipaments culturals del Raval. El curs 2018-2019, es van acollir a aquest projecte amb el Museu Marítim de Barcelona 4 centres educatius: La Fundació 4 Vents, l'Escola Jacint Verdaguer, l'Institut Consell de Cent i l'Institut Miquel Tarradell

Grumet Enginy

Un projecte que es desenvolupa en col·laboració amb el Consorci d'Educació de Barcelona, i que consisteix en una adaptació curricular per a l'alumnat que necessita projectes educatius diferents, per tal d'evitar el seu fracàs escolar que es fa a bord de les embarcacions del Museu. La manca d'embarcacions que hem patit aquest any han obligat a reduir la participació dels grups a només 3 per trimestre, amb la qual cosa el total d'alumnes participants ha estat de 30

Observadors del Mar

Proposta educativa de ciència ciutadana del Museu Marítim de Barcelona en col·laboració amb l'Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC) i el Centre d'Estudis Avançats de Blanes (CEAB-CSIC), en la que l'alumnat treballa conjuntament amb la comunitat científica per a fer un diagnòstic de l'abundància i variabilitat de micro i mesoplàstics a les platges.

Petits oceanògrafs

Aquest és un projecte de l'Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC) que té per objectiu acostar el coneixement del mar i la seva importància a través del mètode científic i d'una manera amena i participativa a les escoles, i sensibilitzant els alumnes sobre la importància de preservar el mar alhora que es desenvolupa l'esperit crític. Hem tingut un total de 173 alumnes de cicle superior de primària de 5 escoles han tingut l'oportunitat que han fet de joves oceanògrafs a bord del Santa Eulàlia de la mà dels investigadors i investigadores de l'ICM.

Aliances educatives

El Museu ha desenvolupat aliances amb l'Institut Eduard Fontseré per acollir el projecte Filmerè 2019 i també per portar a terme el projecte Naveguem, amb l'Escola Octavio Paz que estan treballant un projecte transversal sobre el mar, l'alumnat suec del Öckero Gymnasiumskola que navega a bord del Gunilla i cada any porten a terme a l'MMB una experiència d'intercanvi amb l'alumnat de l'Escola Pia Nostra Senyora, de Barcelona. I hem acollit III Congrés de Petits i Joves Científics i Científiques de Catalunya que havia de tenir lloc entre els mesos de març i maig de 2019, a diferents ciutats del territori català.

Les activitats

Durant tot l'any el Museu treballa per la presentació d'activitats adreçades a tots els públics que ofereixen experiències i coneixements entorn a la navegació, la cultura i el patrimoni marítims, especialment de la Mediterrània.

El treball cooperatiu amb altres museus ha permès impulsar noves experiències participatives com el Museum Quiz, que enguany ha sumat una versió familiar, o les “Petites Històries, grans dones”.

PROGRAMA ADULTS

Itineraris de Terra i de Mar

L'objectiu dels Itineraris de Terra i de Mar és donar a conèixer la Barcelona marítima al públic general, sigui a partir de recorreguts a peu o bé de navegacions en embarcacions. Sota aquest títol s'agrupen quatre propostes, les dues primeres com a itineraris de terra i les dues últimes com a itineraris de mar.

Els itineraris de terra són **Drassanes, gremis i mercaders**, una passejada des de les Drassanes fins la Barceloneta per conèixer el passat marítim de la ciutat, i **Barcelona port pesquer**, durant el qual es visita l'espai de la Confraria de pescadors per assistir, també, a la subhasta de peix, guiats per l'empresa Peix al plat. Els itineraris de mar són **Barcelona des del mar**, una navegació a bord del pailebot *Santa Eulàlia*, al llarg de la façana marítima, i **Port de Barcelona, passat, present i futur**, que es realitza a bord del *Far Formentera* per la zona del port, acompanyats d'un educador.

Un espai per a la gastronomia del mar

La preservació de la cultura marítima està estretament vinculada amb la gastronomia, eix entorn al qual es desenvolupa la tradició i el progrés econòmic i social de les poblacions costaneres. El Museu Marítim de Barcelona, juntament amb el restaurant Norai, la cooperativa “Cap a mar”, la revista Cuina i la D.O. Penedès, va posar en marxa el 2019 un nou cicle de propostes gastronòmiques. Amb el títol de “El peix a la cuina mediterrània”, s'han programat set sopars, cadascun d'ells dedicat a la gastronomia d'un país o d'una ciutat de la riba del mar Mediterrani.

Maridatges marítims. Parlem de dones i mar

L'edició del 2019 de les tradicionals sessions de Maridatges marítims ha versat entorn a la dona, en el marc de les activitats impulsades pel Museu en relació a la visibilització de la dona vinculada a la mar. Les tres xerrades han estat obertes al públic amb la voluntat d'establir un diàleg i enriquir-nos amb les aportacions de les persones convidades i del públic assistent. Han tingut lloc entre els mesos de març i maig, i s'han amenitzat amb una beguda vinculada amb la zona geogràfica abordada en cada sessió. L'activitat ha comptat amb la col·laboració de la Càtedra UNESCO “Dones, desenvolupament i cultures” i CALITME - Cartografies literàries de la Mediterrània.

Concurs de microrelats

Setena edició, dedicada als mites del mar (monstres i sirenes), que es va realitzar de febrer a maig. El concurs es fa amb el patrocini de La Casa del Llibre i la col·laboració de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, la Xarxa de Biblioteques de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana. Hi van participar 291 relats.

Museum Quiz Summer Tour

L'MMB va organitzar la primera sessió de la IV edició del Museum Quiz Summer Tour, que es duu a terme en col·laboració amb altres museus de la ciutat. Es varen inscriure 18 grups amb un total de 106 participants, que és el total d'aforament.

El Museum Quiz Summer Tour s'inspira en el pub quiz, un concurs de preguntes i respostes per equips que es juga als pubs de Gran Bretanya amb tant d'èxit que s'ha estès per tot el món. Els quatre museus organitzadors han adaptat aquest joc que consisteix en tres rondes de deu preguntes i respostes d'un nivell equiparable al trivial i que fan referència a la temàtica de cada un dels museus. Cal destacar la fidelització obtinguda amb aquesta activitat, ja que hi ha un bon nombre d'equips que han repetit en les tres edicions.

El Museu s'ha consolidat com un dels centres culturals d'oci i lleure per a les famílies de la ciutat de Barcelona. Cada cap de setmana i en períodes festius s'ofereixen activitats de temàtica marinera adreçades a nenes i nens. Les activitats s'adeqüen a cada franja d'edat per garantir la diversió dels més menuts mentre aprenen conceptes bàsics del món marítim i de la navegació.

Activitats per a infants i famílies

Aquesta oferta es desenvolupa principalment en caps de setmana o períodes festius. El 2019, han participat 2.745 usuaris en 12 tipus d'activitats diferents, algunes de les quals es repeteixen al llarg de l'any.

Butlletí infantil *Patapum*

Durant 2019 s'han publicat quatre números del butlletí trimestral *Patapum* amb una tirada de 4.000 exemplars cada número, que es distribueixen principalment a les taquilles del Museu, durant la realització d'activitats familiars i també a les biblioteques de Barcelona. Aquest sistema de difusió ha permès augmentar considerablement el número de subscriptors per rebre'l mitjançant enviament postal, que ha passat de 101 el 2018 a 384 enguany. Els continguts del butlletí durant el 2019 han estat vinculats al paper de la dona en les activitats marítimes, les exposicions "Catalunya mar enllà" i "Cants de sirena" i alguns dels objectes més rellevants del Museu.

Activitats de cap de setmana

- El planetari familiar (Sphaera). Primer cap de setmana de mes.
- Exploradors de galeres. Primer i tercer quadrimestres, segon cap de setmana de mes.
- Un vaixell al laboratori. Primer quadrimestre, tercer cap de setmana de mes.
- Grumets intrèpids. Tercer quadrimestre, tercer cap de setmana de mes.
- Viatge al fons del mar en batiscaf (Sphaera) Quart cap de setmana de mes

Els públics

El Museu s'esforça permanentment per fomentar el coneixement i la valoració de la cultura i el patrimoni marítims per part del conjunt de la ciutadania. En resposta a la seva oferta, l'any 2019 el Museu ha rebut 265.459 visitants, incloses les més de 52.000 que han accedit al pailebot Santa Eulàlia. S'ha registrat un increment de l'11% en la visita a l'exposició permanent, enguany ampliada amb l'obertura de les exposicions «Catalunya mar enllà» i «Les sorres X».

Pel que fa a la procedència dels visitants, es consolida el públic estranger, que representa el 56%.

265.459

Visitants

213.001

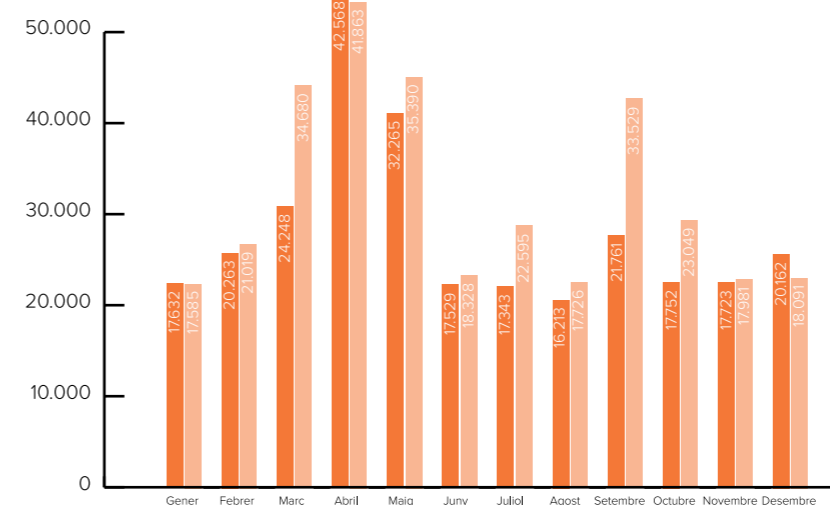
Visitants al Museu

52.458

Visitants al pailebot Santa Eulàlia

Visitant: nombre de persones que accedeixen a l'equipament, independentment del nombre de visites o activitats que hi realitzin.

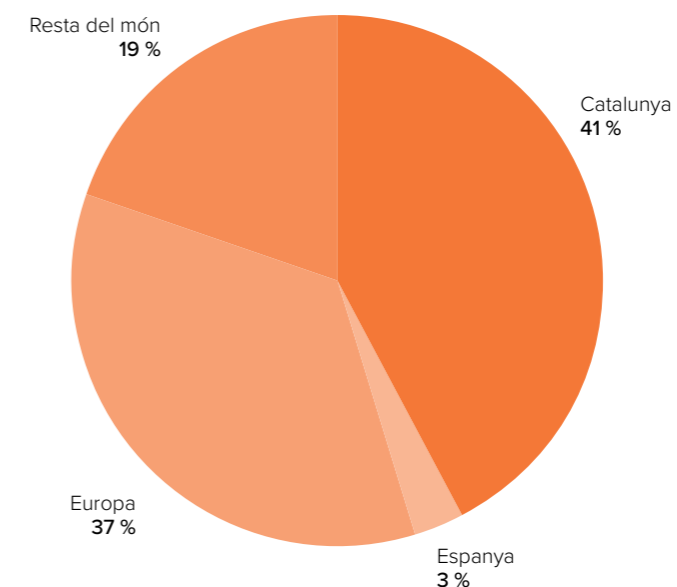
Visitants per mesos

El públic digital

Mitjà	Visites	Pàgines vistes
Web mmb.cat	227.248	667.356
Catàleg biblioteca	4.088	11.710
Blogs	17.003	38.589
TOTAL	248.339	717.655

Procedència dels visitants

298.873

Usuaris d'activitats

256.832

Exposicions

28.963

Escolars

2.745

Familiar

7.491

Public general

600

Especialitzat

2.242

Serveis

Usuari: suma dels usos que s'han realitzat al museu, independentment de si es tracta de la mateixa persona o no. És la suma de les visites a les exposicions, assistents a les activitats i usuaris dels serveis.

Conectant amb la ciutadania

Amb la finalitat de consolidar una comunitat cultural i social sensible a l'àmbit marítim i la navegació al nostre país, el Museu emprà mitjans diversos per a la difusió de la cultura i el patrimoni marítims. Promou publicacions i canals de difusió adreçats als diferents públics a través dels quals tothom pot accedir i gaudir dels coneixements i recursos patrimonials, així com compartir l'estima i l'afecció per la mar.

APOSTA PER LES NOVES TECNOLOGIES DE LA COMUNICACIÓ

L'Àrea de Comunicació continua avançant en la incorporació de les eines digitals i l'aprofitament de les tecnologies per difondre la realitat del museu al públic interessat en la cultura i el patrimoni marítims. Una estratègia que es completa amb la comunicació en suports tradicionals i l'aliança amb organitzacions del sector per a la recerca i consolidació de nous públics.

Objectius

- Consolidar el museu marítim entre els museus de referència de la ciutat.
- Facilitar al públic eines per al màxim aprofitament de la visita.
- Difondre les col·leccions i el coneixement generat per l'MMB a través de les publicacions tradicionals i de les noves plataformes digitals.
- Posicionar el Museu com espai per a les activitats familiars i educatives.
- Consolidar el contingut i la difusió del web corporatiu i desplegar-ne totes les possibilitats.
- Ampliar la presència de l'MMB a les xarxes socials i fer-ne créixer el nombre de seguidors.
- Apostar per les exposicions virtuals per arribar a públics nous i llunyanos.

Principals indicadors

- S'ha dissenyat la imatge gràfica i la senyalització de 2 exposicions permanents i 1 temporal.
- S'ha fet el disseny expositiu complet d'una exposició temporal.
- S'han publicat prop de 50 anuncis de l'MMB als mitjans de comunicació.
- S'ha reflectit la imatge de l'MMB a tres mapes turístics (Barcelona Card, Intercruises i Metro de BCN)
- S'han editat 3 agendes d'activitat, 4 revistes infantils Patapum, 1 guia pedagògica i 1 guia del visitant.
- S'han enviat 22 butlletins electrònics informatius i 40 enviaments electrònics d'activitats puntuals.
- S'han editat 6 publicacions en paper (1 catàleg, 2 llibres, 1 revista Drassa i 2 números de la revista Argo)
- El web corporatiu ha rebut 227.248 visites.
- El Museu té 12.097 seguidors a Facebook i 11.174 a Twitter.
- S'han fet 1.923 piulades a Twitter (5 diàries de promig), s'han publicat 185 imatges a Instagram i s'han penjat 12 vídeos a Youtube.
- El Museu Marítim ha servit de plató per realitzar 10 filmacions.
- L'MMB ha tingut 307 impactes als mitjans de comunicació.

Resum de l'activitat

L'any 2019 ha estat el de la consolidació del nou web corporatiu, ambiciós i complex, que ara navega –valgui l'expressió– a velocitat de creuer. Ens proposem que 2020 sigui l'any de la gran expansió del web. L'anem convertint en l'eix al voltant del qual gira tota l'estratègia de comunicació del Museu. La porta que permeti accedir des de qualsevol lloc del món a les exposicions, les activitats, les col·leccions i tot allò que el Museu té per oferir a les persones interessades en la cultura del mar i en la història marítima de Barcelona i de Catalunya.

Això vol dir que a través del web canalitzem tota la comunicació amb els usuaris del Museu: el butlletí informatiu quinzenal, el butlletí digital Patapum d'activitats infantils, les convocatòries als actes que organitza el Museu, la nostra presència a les xarxes socials o la incorporació de rèpliques virtuals de les exposicions temporals.

Per aquest motiu, durant l'any 2019 hem estrenat la nostra primera oferta de visita virtual d'una exposició temporal del Museu, la que hem dedicat a "Antoni Benaiges, el mestre que va prometre el mar". O les primeres exposicions virtuals a través de la plataforma "Google Arts & Culture". Per aquesta raó, també, hem posat en marxa nous butlletins electrònics amb la nostra xarxa de contactes, com ara el butlletí d'activitats infantils Patapum. I per això, finalment, anem intensificant la nostra presència a les xarxes socials, on ens situem ja en la franja dels 12.000 seguidors amb increments constants i significatius un any rere l'altre.

No oblidem, per descomptat, potenciar el nostre Museu "físic". L'edifici que l'acull, les Drassanes Reials, és tan espectacular que cal trepitjar-lo per viure una experiència única. Però per a tothom que no pugui –o no vulgui– acostar-se presencialment al Museu, volem que el nostre web en sigui una rèplica digital tan completa com satisfactòria.

D'altra banda, durant l'any 2019 el nostre equip de disseny ha continuat ideant i produint tota la imatge gràfica que ha demandat l'activitat del Museu: senyalització interior i exterior, imatges per a les noves exposicions permanents i temporals, banderoles exteriors i interiors, cartelleria, enviaments, etcètera. Però, d'una manera especial, pel que fa al disseny de publicacions cal destacar la Guia d'activitats pedagògiques, el butlletí infantil Patapum, les agendes quadrimestrals o la Guia del visitant, que són productes pensats i elaborats íntegrament per l'equip propi de disseny. Finalment, és especialment remarcable que l'equip de disseny del Museu s'ha fet càrrec, des del principi fins al final, d'algunes de les exposicions temporals com ara la dedicada a "Josep Coté, fotògraf a bord".

Generant complicitats

El Museu ha apostat de forma decidida per la cooperació com la millor forma de treball per afrontar els reptes de futur. Totes les actuacions que el museu inicia en aquest sentit, tant en l'àmbit nacional com internacional, bé des de l'estructuració en xarxa, l'associacionisme o des del partenariat, es basen en la responsabilitat compartida, en la reciprocitat en les obligacions, en la igualtat entre els actors, l'ajuda mútua i l'equilibri de poders. Aquesta aliança permet sinergies per excel·lir en la nostra missió.

El Museu desenvolupa la seva activitat tant a escala nacional com internacional. La seva prioritat és treballar amb institucions amb interessos comuns en la nostra àrea geogràfica catalana. Al llarg de l'any 2019 s'ha continuat enfortint les relacions, a partir de la cooperació establerta amb altres institucions i entitats del món de la cultura marítima, així com en la cerca de noves complicitats que permetin combinar esforços entre organismes que defensen la salvaguarda del nostre patrimoni.

Associació de Museus Marítims de la Mediterrània (AMMM)

L'Associació formada actualment per 56 membres, 35 d'ells són numeraris, és a dir museus marítims o museus organitzats i constituïts com a tal; i 21 membres afiliats, altres entitats o persones que tenen interès en el patrimoni i la cultura marítims.

L'any 2019 l'AMMM va celebrar la 25ena edició del Fòrum. L'esdeveniment va tenir lloc al Betina Museum of Wooden Shipbuilding (Croàcia), del 6 al 9 de juny. En aquesta ocasió el focus va incidir en "Ports patrimonials, festivals i esdeveniments" amb l'objectiu de promoure el patrimoni cultural.

ICMM. International congress of maritime museums

El Museu ha continuat actuant de pont entre diferents estructures on participa. L'ICMM, en qualitat d'estructura internacional, sempre ha tingut interès en la conca mediterrània i l'MMB n'és el seu corresponal.

Aquest any 2019 el Museu ha rebut la invitació de l'ICMM per a presentar la seva candidatura amb la finalitat d'acollir el congrés internacional que aquesta organització celebrarà el 2023. Barcelona serà el lloc on es commemorarà el cinquantenari d'aquesta estructura internacional i es compliran trenta anys des que Barcelona va ser seu de la primera conferència de l'ICMM celebrada en un país de la conca mediterrània.

Mediterranean Maritime History Network

Aquesta xarxa d'historiadors intercanvia coneixement en el camp de l'economia, la ciència marítima, la tecnologia, l'etnologia, el medi ambient, el turisme com activitat econòmica, la climatologia, l'oceanografia, etc.

Després de la celebració al Museu Marítim de Barcelona del seu congrés quadriennal el mes de maig de 2014 i del seu resultat satisfactori, el coordinador de la Xarxa va proposar que l'equip de recerca de l'MMB fos el futur coordinador de les actuacions de la Xarxa, com ara el seguiment de la propera trobada de Romania que ha tingut lloc aquest any.

Estructura de Cooperació de Museus Marítims de la Península Ibèrica

La reactivació de l'Associació de Museus Marítims de la Península Ibèrica s'ha traduït enguany en la celebració d'una jornada de treball que va tenir lloc al Museu de Seixal (Portugal) centrada en la memòria oral i els projectes que els museus han anat realitzant els darrers anys, tant de documentació com de recerca aplicada. L'activa participació dels museus portuguesos albira les possibilitats d'estructura una xarxa de cooperació en aquell estat i que permetrà enfortir les estructures de cooperació transnacionals.

Xarxa de Museus Marítims de la Costa Catalana: la mar de museus

És l'estructura de cooperació del Museu amb tot el territori costaner català, formada per divuit entitats museístiques que treballen de forma conjunta en la custòdia de la cultura i el patrimoni marítims de Catalunya, mitjançant la seva salvaguarda i estudi i garantint-hi l'accés de la ciutadania. El Museu lidera el grup de museus catalans, el coordina i vetlla pel seu bon funcionament. El 2019 ha promogut la itinerància d'exposicions, la celebració de jornades i sessions formatives i s'ha treballat de forma prioritària en matèria de documentació de col·leccions.

Exposició Camins de ronda

Durant l'any 2019, l'exposició temporal Camins de ronda, coproduïda per la Xarxa, ha estat presentada a Lloret de Mar, al Museu d'Història de Cambrils, al Museu de l'Anxova i de la Sal de l'Escala i al Museu del Port de Tarragona.

Producció audiovisual Lola, l'última barca de foc. La pesca a l'encesa

Realització d'un curtmetratge d'11 minuts, realitzat en col·laboració amb diverses associacions de vela llatina i la Federació Catalana de Patrimoni Marítim i fluvial, que recrea l'art de la pesca a l'encesa a bord de la darrera barca per a aquest ús conservada a Catalunya i propietat del Museu Marítim.

IX jornada tècnica de la Xarxa: Museus i recerca

Jornada tècnica celebrada a Sitges, per debatre el paper de la recerca als museus marítims i la importància de la recerca aplicada en la conservació i difusió del patrimoni marítim. La jornada va coincidir amb la celebració de l'European Maritime Day.

El patrimoni flotant com a eina de difusió

El Museu, mitjançant la presència del pailebot Santa Eulàlia, ha recolzat les iniciatives al territori que impulsen la valorització i la difusió de la cultura i el patrimoni marítims. Enguany, hem assistit a la festa marinera Terra de Mar, organitzada pel Museu de la Pesca de Palamós i a la Festa dels Orígens del Museu de les Terres de l'Ebre, que va tenir lloc a Sant Carles de la Ràpita,

III Catalunya al Través. La vela com escola de vida (12-22 abril de 2019)

Es tracta d'una iniciativa de formació per a joves basada en l'aprenentatge mitjançant la navegació a vela. El projecte té com objectiu acostar els joves catalans -amb o sense experiència prèvia en navegació- al món de la vela, a través de la navegació a bord del pailebot Santa Eulàlia. L'experiència té un alt valor educatiu en valors ja que se centra en el treball en equip i la cooperació, la disciplina, el respecte i la convivència, l'adaptació a un medi diferent i l'assumpció de responsabilitats i de riscos controlats.

Aquest projecte es dur a terme en col·laboració amb entitats de la Taula Jove del Raval, en concret el Casal Atlas del Casal dels Infants, l'Associació Esportiva Ciutat Vella (AECV) i l'Aula Oberta AEI Raval. El projecte va ser guardonat per Turisme de Barcelona als Premis Barcelona Sustainable Tourisme. Aquests premis assenyalen les bones pràctiques al sector turístic en l'àmbit de la sostenibilitat ambiental, social, cultural i de l'accessibilitat.

La responsabilitat social

A través de la seva política de responsabilitat social el Museu incorpora els valors, normes i bones pràctiques amb les quals s'involucra en la societat i treballa per ser una institució sostenible i que rendeix comptes.

La responsabilitat social és un component estratègic i transversal de l'organització. Destaquen dues línies que són complementàries: les accions que aporten valor a l'entorn i a la ciutat i les actuacions per a un museu inclusiu, solidari i accessible.

Objectius

- Assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible
- Enfortir l'arrelament territorial, tot reforçant el compromís amb la comunitat local i aportar valors al territori i a la ciutadania.
- Consolidar la missió social de la institució, tot fomentant l'accessibilitat universal, la cohesió social i la solidaritat.
- Actuar seguint criteris de transparència i rendició de comptes.

Principals indicadors

- 715 persones s'han beneficiat de les activitats gratuïtes per a col·lectius amb discapacitat
- Hem col·laborat amb més de 20 actes i activitats que tenien com a objectiu la cohesió social de la comunitat local i el foment de la solidaritat
- Hem propiciat que el cost d'entrada al Museu no sigui una barrera de discriminació per visitar-nos, gràcies a diferents actes i activitats que han permès que el 54% dels nostres visitants han gaudit d'entrada gratuïta
- Hem donat l'oportunitat a que 26 persones autores de faltes o delictes lleus fessin de prestacions 795 hores de treball en benefici de la comunitat a la nostra organització, evitant altres sancions més greus
- 22 alumnes han fet 3.815 hores pràctiques formatives a la nostra institució, una acció amb la que afavorim el foment de la formació i la inclusió laboral

Avancem cap a un model d'organització sostenible, que s'involucra en la cohesió social de la comunitat i en la millora de la societat, sense deixar de banda els valors de transparència i rendició de comptes.

Resum de l'activitat

El Museu du a terme diverses bones pràctiques amb les que contribuïm a la cohesió social del nostre entorn més proper i interactuem amb la comunitat local. Ens involucrem per tal d'assolir una societat més justa, inclusiva i accessible, tot promovent programes adaptats a les necessitats de les persones amb discapacitat i necessitats especials. Col·laborem amb actes solidaris a través dels qual aportem valor social lligat a la construcció d'una societat millor i donem oportunitats a aquelles persones en risc d'exclusió social. A través del Pla d'acció ambiental, treballem per reduir la nostra petjada ecològica i impulsem un model de gestió sostenible.

L'MMB, un museu participatiu amb l'entorn

Som una institució compromesa amb el nostre entorn més immediat, el barri del Raval, amb el qual treballem per aportar i enfortir els valors socials. Durant el 2019 hem estat amb el nostre veïnat en les festes i tradicions més arrelades al barri, com són els Jocs Florals del Raval, la Festa Major o les Festes del Roser. Paral·lelament hem propiciat que actes i activitats organitzades per entitats o associacions veïnals poguessin celebrar-se en els nostres espais, com és el cas dels concert de cant coral i bandes instrumentals que organitzà la Coordinadora de Corals del Raval. Els projectes d'Exporecerca o Apadrina un equipament, són dos bons exemples de la nostra implicació amb el teixit educatiu del nostre entorn. Gràcies a projectes com Joves Navegants de l'MMB i Catalunya al través, la vela com a l'escola de vida, contribuïm a que joves del barri que pateixen situacions de risc d'exclusió social visquin experiències que enriqueixin el seu aprenentatge vital. A través de diferents visites guiades gratuïtes apropem al museu a les entitats, associacions de joves, gent gran i persones de diferents cultures.

789 persones de la nostra comunitat local han participat de les accions, projectes i activitats proposades per l'MMB.

Una institució de ciutat

El museu manté una presència activa en la dinàmica cultural de la ciutat i som presents a les festivitats més importants de la ciutadania. Hem organitzat activitats per a les Festes de Santa Eulàlia, el Dia Internacional dels Museus, la Nit dels Museus o La Mercè, per posar-ne alguns exemples. També en aquest 2019 hem propiciat un acostament de la ciutadania barcelonina amb la tradició de les xirigotes de Cadiz, acollint la festa de les Callejeras de Cadiz. Amb accions com l'ou com balla, hem contribuït en la recuperació de festes tradicionals molt singulars. Tres diumenges al mes, obrim les portes als jardins del Baluard per a que la ciutadania pugui gaudir d'aquest espai singular de Barcelona. Les activitats ciutadanes organitzades durant el 2019 han comptat amb la participació de 20.194 persones.

Un museu accessible i inclusiu

Conseqüents amb els valors de la institució, treballem per promoure l'accessibilitat universal i trencar les barreres per a que les persones amb diversitat funcional puguin gaudir de la cultura i el patrimoni marítim. Gràcies al programa d'activitats accessibles, 509 persones han participat de manera gratuïta en les diferents activitats adaptades a les seves necessitats. D'altra banda, com a museu inclusiu volem incidir amb aquells col·lectius en risc d'exclusió social. Durant el 2019 hem col·laborat amb el projecte Wemin adreçat a dones refugiades i que té com a objectiu empoderar-les i ajudar-les a que s'involucrin a la comunitat: 32 dones refugiades ens han visitat i han conegut les nostres exposicions i el valor del patrimoni marítim, de manera que la seva vivència amb nosaltres ha servit per posar en pràctica la formació digital i en noves tecnologies que han adquirit en els cursos que duen a terme a diferents entitats que treballen amb aquest col·lectiu. També hem rebut la visita de grups de joves no acompanyats i de joves que viuen amb pisos tutelats. Un total de 170 persones en risc d'exclusió social han participat de manera gratuïta de les nostres propostes i projectes.

Conscients que la cultura té un alt benefici en el benestar i la salut de la gent gran, hem organitzat activitats amb les quals volem mantenir viu el seu interès cap a la cultura, en les que hi ha participat 144 persones. I gràcies al projecte Mar&Memòria, hem ofert a 81 persones malaltes d'Alzheimer i els seus familiars, diferents experiències sensorials relacionades amb les seves emocions i records, amb grans valors positius en el seu estat emocional.

Un museu social i solidari

Ser solidari és un dels altres pilars com a institució socialment responsable. Per això col·laborem i donem suport a actes i activitats promogudes per diferents organitzacions i entitats, amb les que compartim els objectius de construir d'una societat millor i conscienciar

a la població sobre les diferents realitats socials. Per aquest 2019 hem propiciat la celebració als nostres espais de la Fira de la Discapacitat i Ocupació, l'Iftar popular del Ramadà o diferents concerts en el marc del Dia Internacional dels Refugiats. Cal destacar la col·laboració amb Invulnerables, un projecte que atén a més de 1.000 menors en situació de pobresa a Catalunya, el dinar de Nadal de la comunitat de Sant Egidi o de la campanya Ningú dormint al carrer que organitza Arrels Fundació, per citar alguns exemples. A través del programa de prestacions socials per a la comunitat, hem donat l'oportunitat a 26 persones autores de faltes o delictes lleus que han realitzat 795 hores de treball a la nostra organització.

Un museu respectuós amb el medi ambient

A l'MMB treballem per reduir la nostra petjada ecològica i impulsem un model de gestió sostenible amb el medi ambient. Durant el 2019 hem fet un pas més, tot iniciant el Pla d'acció ambiental que s'aplicarà durant el 2020 i amb el que es vol minimitzar l'impacte ambiental de la nostra actuació i dur a terme bones pràctiques que facin que el nostre desenvolupament social i econòmic no contribueixi al deteriorament ambiental ni al malbaratament dels nostres recursos. No menys importants han estat les diferents activitats destinades a sensibilitzar a la societat sobre la importància de preservar el medi marí i a conscienciar sobre temes com els microplàstics o la qualitat de l'aigua del mar, en les que hi han participat 761 joves escolars.

El foment de la formació i inclusió laboral

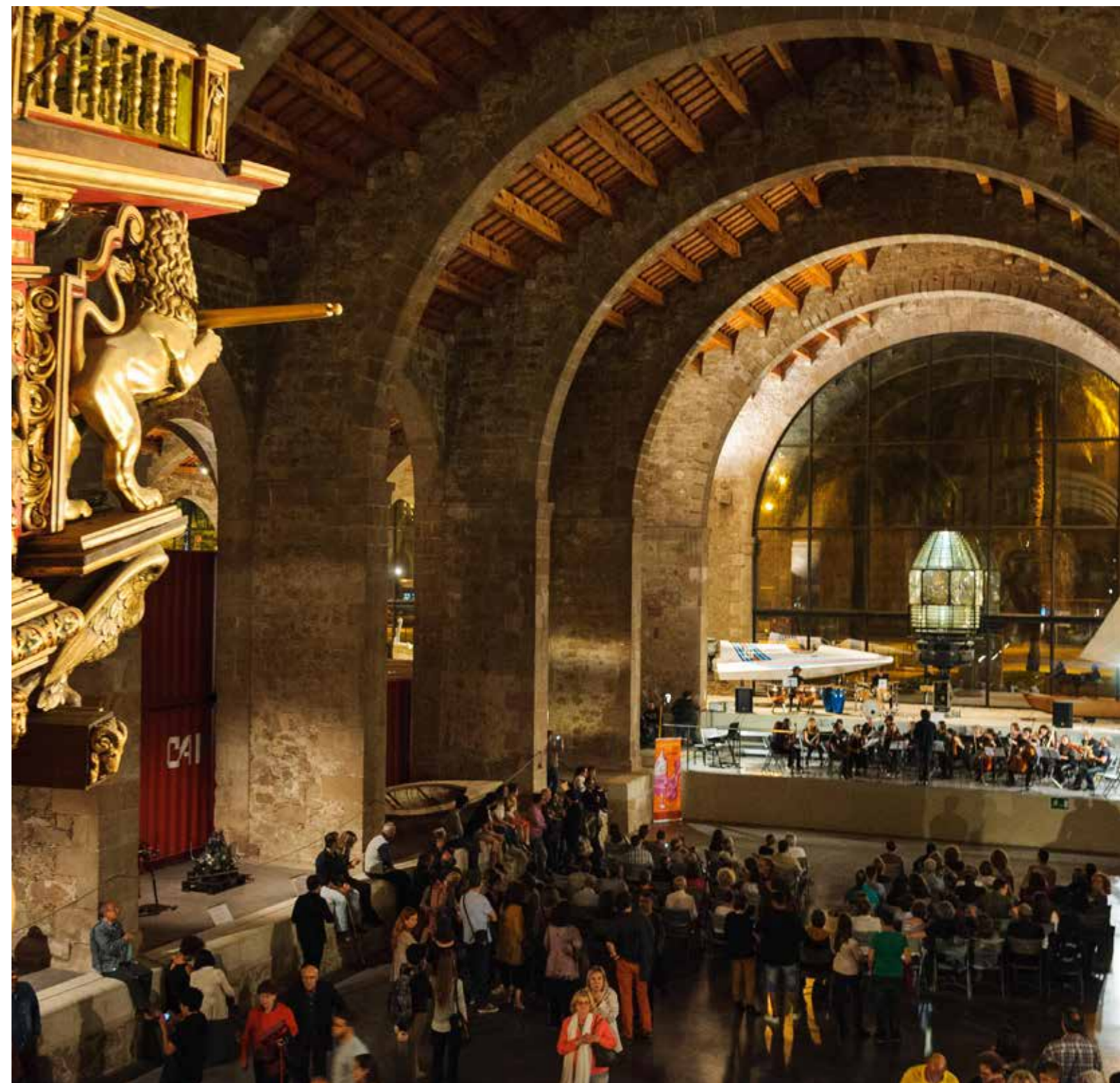
Des de la institució propiciem que els estudiants puguin obtenir la seva titulació gràcies a la realització de pràctiques formatives a diferents àrees del Museu, pràctiques que permeten a l'alumnat familiaritzar-se amb un entorn de feina/professional i facilitar la seva futura inclusió laboral. Durant el 2019, 22 alumnes de la Universitat o de Cicles Formatius han fet un total de 3.815 hores de pràctiques sota la tutela del personal tècnic del Museu.

En aquest sentit, no podem deixar de banda les accions amb les que el Museu contribueix a disminuir el risc d'abandonament escolar per part d'alumnes amb dificultats. Fruit d'un conveni amb el Consorci d'Educació de Barcelona, hem tornat a acollir 1 alumne durant el curs 2019-2020 que ha realitzat 90 hores de pràctiques d'empresa a la nostra institució. I gràcies al programa educatiu Grumet Èxit, joves de secundària amb dificultats d'aprenentatge superen les competències bàsiques a bord d'una embarcació tradicional que es converteix en una aula flotant.

Un museu que treballa per la igualtat

Arran de l'aprovació del Pla d'Igualtat l'any 2016, l'MMB ha adoptat mesures per millorar la igualtat d'oportunitats

entre els treballadors i les treballadores, i s'ha continuat implantant accions per impulsar la igualtat en tots els àmbits de l'organització. La comissió d'igualtat s'ha anat reunint periòdicament per fer el seguiment i avaluar les accions previstes dins el Pla. Destaquem especialment el projecte de crear una nova narrativa des de la perspectiva de gènere en el discurs de les exposicions i activitats, impulsat des de l'Àrea d'Educació i Activitats, i que ja ha donat els seus primers resultats a través de projectes com Dona'm la mar, jornades formatives o bé en activitats familiars com Petites històries, grans dones.

L'MMB amb els ODS

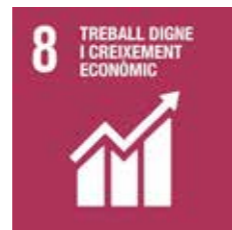
A través del projecte Invulnerables hem contribuït a atendre a més de 1.000 menors en situació de pobresa a Catalunya.

El nostre patrimoni flotant disposa els olis generats per la combustió de les embarcacions al punt verd i les aigües brutes a tancs asèptics per evitar que contaminin l'aigua del mar.

225 persones grans han participat en les 7 activitats culturals que tenien com objectiu beneficiar la seva salut i benestar.

Durant el 2019, els treballadors i les treballadores han dut a terme 58 accions formatives amb un total de 3.043 hores. El pla de formació de l'MMB contribueix a augmentar la satisfacció i la motivació de l'equip humà del museu.

28.963 estudiants han participat a les 41 activitats del programa pedagògic que ofereix l'MMB per a que infants i joves puguin conèixer el nostre patrimoni amb la mirada sempre posada en la mar i la navegació.

257 persones en risc d'exclusió social han participat en 10 activitats inclusives, amb l'objectiu de contribuir en la transformació social, generar oportunitats a una societat diversa i fer accessible la participació cultural.

A través de projectes com Dona'm la mar o l'activitat familiar Petites històries, grans dones estem canviant la narrativa a les exposicions i activitats des de la perspectiva de gènere per visibilitat la dona en el món del mar.

La nostra institució té com missió protegir i salvaguardar el patrimoni marítim. La custòdia d'un fons amb gairebé 430.000 registres és un dels eixos estratègics de la nostra institució. La nostra missió s'alineja amb aquest objectiu que contempla la necessitat de protegir i salvaguardar el patrimoni cultural del món.

Els plecs de contractació pública de l'MMB inclouen clàusules socials i ambientals amb les que es contribueix a la fita d'assolir una gestió sostenible i ús eficient dels recursos naturals.

Vetllem per la conservació dels jardins del Baluard i els obrim a la ciutadania per contribuir a l'augment dels espais verds del territori de l'entorn.

A través del pla d'acció ambiental de l'MMB reduïm la petjada ecològica i impulem un gestió de model sostenible de la nostra activitat.

Treballem per a fer rendir comptes a través de la memòria anual, accessible a tothom a través de la web. Amb aquesta acció busquem ser una institució eficaç i transparent.

761 escolars d'una trentena d'escoles han participat en els diversos projectes de sensibilització sobre els grans problemes del medi marí, com són els microplàstics, la millora de la qualitat de l'aigua i la preservació de la biodiversitat del mar.

En aquest 2019 hem signat més de 20 convenis de col·laboració amb diferents institucions educatives, culturals i altres grups d'interès, que ens han permès millorar la cooperació i augmentar l'intercanvi de coneixements.

La Fundació

La Fundació de Suport al Museu Marítim de Barcelona és l'ens que vincula el Museu amb el teixit social, econòmic i cultural marítim per a assolir els reptes a llarg termini amb la complicitat d'organitzacions compromeses amb la recerca, la custòdia i la difusió de la cultura i el patrimoni marítims.

Formen part de la Fundació, a més del mateix Consorci i dels seus ens consorciats (Diputació de Barcelona, Ajuntament de Barcelona i Port de Barcelona), 31 entitats, de les quals 18 són empreses privades i associacions.

L'expertesa, el coneixement i les aportacions dels Patrons esdevenen el marc de col·laboració d'una Fundació, creada l'any 2006, que contribueix a fer realitat els projectes, les activitats i els fons que configuren el patrimoni del Museu.

Entitats patrones o representades

Actualment formen el Patronat de la Fundació un total de 31 entitats, de les quals 4 són el mateix Consorci de les Drassanes Reials i MMB i les 3 institucions que el componen (Ajuntament de Barcelona, Autoritat Portuària de Barcelona i Diputació de Barcelona), 4 més són altres institucions públiques i les 23 restants, empreses i entitats privades, relacionades amb la vida portuària i amb l'activitat marítima.

- Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona
- Diputació de Barcelona
- Ajuntament de Barcelona
- Autoritat Portuària de Barcelona
- Generalitat de Catalunya - Departament de Territori i Sostenibilitat
- Puertos del Estado
- Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona
- Turisme de Barcelona
- Associació d'Amics del Museu Marítim de Barcelona
- Asociación de Ingenieros Navales y Oceánicos de España
- Asta Logistik Grupo, S.L.
- Autoterminal, S.A.
- Club del Transitario Marítimo
- Corporación de Prácticos del Puerto de Barcelona
- Ems-SevenSeas
- El Vigía
- Fundación de Estudios Portuarios
- Grimaldi Group
- Grup Terminal de Contenidors Barcelona
- Grupo Editorial Men-Car
- Holding M. Condeminas, S.L.
- Marina Barcelona 92, S.A.
- One Ocean Port Vell
- Marítima del Mediterráneo, S.A.
- Nadal Forwarding, S.L.
- Romeu y cía, S.A.
- Terminal Catalunya, S.A./Best
- Trasmediterránea
- Varadero Barcelona
- Yanmar Equipment Ibérica

Les finalitats de la fundació són promocionar, fomentar, divulgar, prestigiar, defensar i ampliar les actuacions i el patrimoni del Museu Marítim de Barcelona, i contribuir a la conservació del conjunt d'edificacions d'interès cultural que formen les Drassanes Reials de Barcelona. Les aportacions més destacables durant l'exercici 2018 s'han centrat en les següents activitats:

- Les Sorres X
- Actes del 4rt Congrés d'Història Marítima de la Mediterrània
- XV Premi de Recerca Ricart i Giralt
- Estudi de les Drassanes Reials de Barcelona
- Grup de Recerca Treball, Institucions i Gènere
- Centenari del pailebot Santa Eulàlia

COL·LABORACIONS

L'Associació d'Amics del Museu Marítim de Barcelona

Constituïda l'any 1997, l'AAMMB agrupa a persones vinculades amb la mar, la navegació, l'arqueologia, la fotografia, la història i la recerca i la salvaguarda del patrimoni marítim o amb el Museu Marítim de Barcelona, que contribueixen amb el seu coneixement i dedicació a la realització i la divulgació d'activitats del Museu.

Grups de voluntaris del Museu Marítim de Barcelona

L'MMB compta amb el suport habitual de persones que de manera voluntària aporten el seu coneixement i temps per a la consecució dels objectius socials i culturals del Museu. Destaquen el grup de voluntariat que fan possible la navegació de les embarcacions a l'aigua del Museu i el grup de fotografia que col·labora tant a l'arxiu fotogràfic com en el camp de la recerca o a la biblioteca.

La Fundació contribueix a difondre el coneixement nacional i internacional del Museu Marítim i de les Drassanes Reials, així com la seva presència en la societat.

L'equip de treball

Les finances

El pressupost de l'exercici 2019 ha estat de 8.070.228,00 €, amb una variació del -3,82% respecte al de 2018, per la inversió destinada als projectes «Catalunya mar enllà» i «Les sorres X», dotació consignada en el pressupost 2018, tot i que finalitzada a principis de l'any 2019.

Els ingressos es distribueixen aproximadament en un 80% per les aportacions de les institucions consorciades, especialment, per part de la Diputació de Barcelona que aporta més del 85% d'aquests recursos públics; i un 20% que corresponen als ingressos propis generats a partir de les ofertes del Museu i el Consorci.

La despesa principal –gairebé el 50% del total- es destina al pagament del personal. Un 30% són despeses derivades del manteniment i els consums de les instal·lacions i serveis, incloent-hi la flota. Un 15% el cost les activitats i serveis. I un 5% les noves inversions en equipament i obres de millora.

Pressupost d'ingressos						
	2019			2018		
	Previsions definitives	Drets reconeguts	% 2/1	Previsions definitives	Drets reconeguts	% 4/3
Capítols	1	2		3	4	
3 Taxes i altres ingressos	2.057.738,00	1.436.629,04	69,82%	2.006.310,00	1.463.729,03	72,96%
4 Transferències corrents	5.612.759,00	5.443.546,76	96,99%	5.310.524,00	5.093.370,11	95,91%
5 Ingressos patrimonials	50.100,00	27.822,74	55,53%	50.100,00	61,57	0,12%
Operacions corrents	7.720.597,00	6.907.998,54	89,47%	7.366.934,00	6.557.160,71	89,01%

7 Transferències de capital	324.631,00	207.227,72	63,83%	1.491.931,39	1.417.300,39	95,00%
8 Actius financers	25.000,00	9.742,56	38,97%	227.857,25	24.355,11	10,69%
Operacions de capital	349.631,00	216.970,28	62,06%	1.719.788,64	1.441.655,50	83,83%

Total ingressos	8.070.228,00	7.124.968,82	88,29%	9.086.722,64	7.998.816,21	89,78%⁽¹⁾
------------------------	---------------------	---------------------	---------------	---------------------	---------------------	-----------------------------

⁽¹⁾ No s'inclou en el càlcul el capítol 8 d'actius financers, ja que d'acord amb el previst en l'article 104.5 del RD 500/1990 no es liquiden drets corresponents al romanent de tresoreria utilitzat per al finançament de modificacions de crèdit.

Pressupost de despeses						
	2019			2018		
	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes	% 2/1	Crèdits definitius	Obligacions reconegudes	% 4/3
Capítols	1	2		3	4	
1 Despeses de personal	4.697.257,00	4.162.813,46	88,62%	4.212.057,81	4.205.761,45	99,85%
2 Béns corrents i serveis	3.008.740,00	2.544.378,26	84,57%	3.109.215,61	2.668.180,82	85,82%
3 Despeses financeres	2.000,00	1.996,42	99,82%	2.000,00	2.000,00	100,00%
4 Transferències corrents	12.600,00	12.600,00	100,00%	16.200,00	8.400,00	51,85%
Operacions corrents	7.720.597,00	6.721.788,14	87,06%	7.339.473,42	6.884.342,27	93,80%

6 Inversions reals	324.631,00	293.803,24	90,50%	1.697.249,22	1.481.894,98	87,31%
8 Actius financers	25.000,00	9.742,56	38,97%	50.000,00	24.355,11	48,71%
Operacions de capital	349.631,00	303.545,80	86,82%	1.747.249,22	1.506.250,09	86,21%

Total despeses	8.070.228,00	7.025.333,94	87,05%	9.086.722,64	8.390.592,36	92,34%
-----------------------	---------------------	---------------------	---------------	---------------------	---------------------	---------------

El Museu en dades

265.459 visitants al Museu

52.458 visitants al pailebot Santa Eulàlia

28.200 visitants a les exposicions temporals

41% públic resident a Catalunya

59% públic turista

298.873 usuaris dels programes i activitats del Museu

28.963 escolars participants al programa pedagògic

2.745 usuaris d'activitats públic familiar

7.491 usuaris d'activitats públic general

95.055 públic extern (visites als jardins del Baluard i lloguer d'espais)

248.339 visites al web del Museu

38.938 seguidors als perfils de xarxes socials

2.242 usuaris dels serveis d'informació del Museu (arxiu, biblioteca, col·leccions)

436.483 registres al fons de la col·lecció

mmb MUSEU MARÍTIM DE
BARCELONA

Consorci de les Drassanes Reials i Museu Marítim de Barcelona